

Pukkilan kunnanvaltuustolle

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020

1. Tarkastuslautakunta

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnasta ja sen tehtävistä on säädetty kuntalaissa. Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kuntalain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto sekä valmistettava tilintarkastuskertomuksen käsittely valtuustolle.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastussäännön mukaan tarkastuslautakunnassa on kolme jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Kunnanvaltuusto asetti tarkastuslautakunnan 5.6.2017 § 17 toimikaudeksi 2017–2021. Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2020 on ollut

Varsinaiset jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Eino Vappula, puheenjohtaja	Eino Saarikko
Jussi Simolinna, varapuheenjohtaja	Markku Marjomaa
Soilikki Raita	Satu Koivulammi

Taulukko 1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2020.

Vuoden 2020 arviointia varten tarkastuslautakunta on kokoontunut viisi kertaa. Lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja JHT Piia-Tuulia Rauhala BDO Auditor Oy:stä.

1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on arvioinut valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tarkoituksenmukaisuutta. Arviointien yhteydessä on kuultu ja haastateltu viranhaltijoita sekä luottamushenkilöitä seuraavasti:

Ajankohta	Aihe	Kuultava
to 15.10.2020	Hallinto- ja talouskatsaus	vs. kunnanjohtaja Juha Rehula
to 10.12.2020	Perusopetuksen katsaus	rehtori Jaana Viuhkola
	Varhaiskasvatuksen katsaus	vs. varhaiskasvatusjohtaja Marika Högström
	Ruoka- ja siivouspalvelut	palvelupäällikkö Minna Hyrylä
to 4.2.2021	Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut	hyvinvointipäällikkö Sanna Saarenkoski
	Yhdyskuntatekniset palvelut	tekninen johtaja Timo Krigsman
	Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	kunnanjohtaja Juha Rehula
to 11.3.2021	Elinvoimapaalvelut	elinvoimapäällikkö Katri Roinainen
	Tilinpäätöksen esittely	Kunnanjohtaja Juha Rehula
	Hallituksen puheenjohtajan katsaus	Kunnanhallituksen puheenjohtaja Markus Kalliokivi

Taulukko 2. Arviointien ajankohdat ja sisällöt.

Tarkastuslautakunta on seurannut kunnan päätöksentekoa ja perehtynyt talouden ja toiminnan raportteihin sekä tilintarkastajan raportointiin.

2. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.1 Toiminnalliset tavoitteet

Ruoka- ja siivouspalvelujen sitovina toiminnallisina tavoitteina olivat ruokapalvelujen osalta yhteistyön tiivistäminen ruokapalvelun sekä koulun, että varhaiskasvatuksen kanssa, ja palvelukuvausten laatimisen jatkaminen, ja toimintamallin kehittäminen, jossa päiväkotilapset, oppilaat ja henkilökunta ovat mukana ruokakasvatuksessa. Siivouspalvelujen sitovana toiminnallisina tavoitteina olivat palvelun sisällön selventäminen asiakkaille ja mitoituksen riittävyyden seuranta ja poikkeamien kirjaaminen, sekä palvelujen tuottaminen siivousmitoituksen määrittämällä budjetilla. Koronaepidemia vaikutukset ja

poikkeusolojen alkaminen maaliskuussa 2020 muuttivat monia yhteistyön toimintamalleja, ja suurinta osaa tavoitteista ei ollut mahdollista toteuttaa. Uudet toimintatavat johdettiin koronan aiheuttamista muutoksista ja rajoituksista, joihin siirryttiin yhteistyössä koulun, varhaiskasvatuksen ja Hyvinvointikeskus Onnin osastojen kanssa. Siivouspalvelujen sisällön selventäminen, poikkeamien kirjaaminen ja seuranta ei ollut mahdollista toteuttaa koronapandemian vuoksi. Suomen poikkeustilan rajoitusten vuoksi siivouspalveluihin tuli useita muutoksia, mitoitusta ja siivousohjeita päivitettiin vastaamaan epidemia-ajan siivousta, jonka ohjeistus saatiin P-H hykyiltä ja THL:ltä.

Tarkastuslautakunta arvioi, että ruoka- ja siivouspalveluille asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Sosiaali- ja terveystalvuuille asetetut sitovat toiminnalliset tavoitteet olivat ”Selvittää tapa varmistaa Pukkilan lähitalvuu ja sotepalveluiden pitkäaikainen kustannustehokkuus. (palvelusopimus)”, ”Läpikäydään ja varmistetaan Pukkilan perustalvuiden tuotantoketju niin, että se on kokonaistaloudellisesti edullinen. (palvelusopimus)” ja ”Hyvinvointikuntayhtymä antaa kunnalle maakuntavalmisteluksa tarvittavaa tukea. (palvelusopimus)”. Kahden ensimmäisen tavoitteen mittariksi on asetettu toteutunut yhteistyö ja selvitykset lähitalvuiden kehittämiseästä. Kolmannen tavoitteen mittariksi on asetettu yhteistyörakenteiden kuvaus. Kunnan edustajat ovat osallistuneet hyvinvointikuntayhtymän ja muihin yhteistoimintaelimien kokouksiin. Hyvinvointikuntayhtymässä on laadittu erilaisia selvityksiä ja toimintaohjelmia.

Hoitotakuu ylittyi psykiatrian erikoisaloilla, erityiseästä lasten ja nuorten psykoterapian saatavuus on haasteellista. Palvelutakuun toteutumisessa oli haasteita lapsiperhe palveluissa.

Tarkastuslautakunta arvioi, että sosiaali- ja terveystalvuuille asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet riittävässä määrin.

Varhaiskasvatustalvuuille asetetut sitovat tavoitteet olivat varhaiskasvatuksen pedagogisen dokumentoinnin työvälineen käyttöönotto ja kehittäminen, varhaiskasvatuksen järjestäminen lapsille huoltajien toiveiden ja tavoitteiden mukaisesti, ja ”Lapset puheeksi”- menetelmän käyttöönottoaminen.

”Lapset puheeksi” -menetelmän käyttöönottoaminen ei toteutunut koronaviruspandemian, rajoitusten ja varhaiskasvatusjohtajan virkavapaan vuoksi.

Tarkastuslautakunta arvioi, että varhaiskasvatustalvuuille asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet riittävässä määrin.

Opetustalvuiden sitovina tavoitteina oli vahvistaa oppilaiden arjen taitojen ja liikuntataitojen vahvistaminen, liikkumismyönteinen ilmapiirin luonti, oppilaiden osallistaminen oppimisympäristöihin liittyvään päätöksentekoon ja kouluympäristön kehittämiseen, kehittämiskeskustelut henkilöstön kanssa sekä koulun johtamisjärjestelmän kehittäminen. Koronavirusepidemian vuoksi liikuntaan ja yhteiseen toimintaan liittyvät hyvinvointi ja yhteisöllisyyttä vahvistavat tilaisuudet ja tapahtuman on jouduttu rajaamaan luokka-

kohtaisiksi toimiksi. Yhteisöllisen ja hyvinvointiin tähtäävän toiminnan puuttuessa opetus on sisältänyt mahdollisuuksien mukaan runsaasti ulkoleikkejä, ja -liikuntaa, retkeilyä. Oppilaat ovat suunnitelleet luokan yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia lisääviä puuhia. Henkilökunnan kanssa on käyty kehittämiskeskustelut ja koulun toimintaa ja yhteisön työhyvinvointia on kehitetty.

Tarkastuslautakunta arvioi, että perusopetuspalveluille asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet riittävässä määrin.

Yhdyskuntateknisten palvelujen sitovina tavoitteina olivat kiinteistöjen ja yleisten alueiden laadukas ja kustannustehokas hoito ja kunnossapito sekä henkilöstön osaamisen kehittäminen ja työhyvinvoinnin edistäminen. Ensimmäisen tavoitteen mittariksi on asetettu katujen kunnossapito €/M ja kuntalaispalautteiden määrä. Toisen tavoitteen mittariksi on asetettu teknisen osaston henkilökunnan suorittamat tarvittavat koulutukset. Katujen kunnossapidon kustannukset ovat laskeneet edellisvuodesta. Henkilöstö on päivittänyt osaamistaan hankkimalla mm. allasvesikortti- ja työturvallisuuskorttipätevyydet.

Tarkastuslautakunta arvioi, että yhdyskuntateknisille palveluille asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet riittävässä määrin.

2.2 Taloudelliset tavoitteet

2.2.1 Käyttötalous ja tuloslaskelmaosa

Talousarviossa 2020 hyväksytyt käyttötalouden taloudelliset tavoitteet sitovat tehtäväalueita nettotasolla (toimintakate). Kaikki tehtäväalueet saavuttivat muutetun talousarvion mukaisen toimintakatetavoitteen.

Tuloslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia ovat verotulot yhteensä, valtionosuudet yhteensä, ja rahoitustuotot ja -kulut yhteensä (netto). Verotulot ylittyivät muutetusta talousarviosta 43 829 euroa, valtionosuudet toteutuivat 818 euroa yli muutetun talousarvion ja rahoitustulojen ja -menojen netto toteutui 25 589 euroa talousarviota parempana.

	TA 2020	TA muutos	TA+ muutos	Toteutuma	Poikkeama
Myyntitulot	352 918		352 918	346 281	-6 637
Maksutulot	147 900	-34 000	113 900	104 733	-9 167
Tuet ja avustukset	305 400	10 000	315 400	346 848	31 448
Muut toimintatulot	376 020		376 020	398 709	22 689
TOIMINTATULOT	1 182 238	-24 000	1 158 238	1 196 571	38 333
Henkilöstömenot	-2 837 076	156 453	-2 680 623	-2 616 354	64 269
Palvelujen ostot	-8 899 619	-293 774	-9 193 393	-8 777 366	416 027
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-234 424	34 321	-200 103	-221 787	-21 684
Avustukset	-355 600	-20 000	-375 600	-348 325	27 275
Muut toimintamenot	-46 880		-46 880	-60 414	-13 534
TOIMINTAMENOT	-12 373 599	-123 000	-12 496 559	-12 024 246	472 353
Sisäiset tulot	977 951		977 951	902 945	-75 006
Sisäiset menot	-977 951		-977 951	-902 945	75 006
Sisäiset yhteensä					
TOIMINTAKATE	-11 191 361	-147 000	-11 338 361	-10 827 675	510 686
Poistot ja arvonalentumiset	-369 624		-369 624	-377 219	-7 595
Satunnaiset tuotot ja kulut					
YKSIKKÖ YHTEENSÄ	-11 560 985	-147 000	-11 707 985	-11 204 894	503 091

Taulukko 3. Käyttötalouden toteutuminen

Talousarvioon tehtyjen muutosten jälkeen, toimintakate muodostui 510 686 euroa arvioitua paremmaksi. Tilikauden toimintatulot olivat arvioitua suuremmat: 38 333 euroa ja toimintamenot olivat arvioitua pienemmät: 472 353 euroa. Yksikön käyttötalouden toteutuminen oli 503 091 euroa arvioitua parempi.

2.2.2 Investoinnit ja rahoitusosa

Investointiosan määrärahat sitovat valtuustoon nähden hankekohtaisesti. Hankkeet ovat käytännössä toteutuneet valtuuston päätösten mukaisesti

Rahoitusosasta voidaan todeta, että uusia pitkäaikaisia lainoja nostettiin 1 500 000 euroa, mihin ei ollut varauduttu talousarviossa, ja lyhennettiin 545 658 eurolla.

3. Kunnan talous

Tilikauden tulos oli ylijäämäinen 303 131 euroa. Vuoden 2019 tilikauden alijäämä oli 1 095 354 euroa. Merkittävimmät tekijät verrattaessa tilinpäätöstä 2020 tilinpäätökseen olivat edellisvuotta pienempänä toteutuneet henkilöstömenot (vähennystä edellisvuoteen 105 578 euroa) ja avustusmenot (vähennystä edellisvuoteen 212 554 euroa). Verotulot kasvoivat 236 221 euroa. Valtionosuudet kasvoivat peräti 940 439 euroa. Valtionosuuksien kasvun taustalla oli kertaluontoinen koronakompensaatio.

4. Kuntakonserni

Kuntakonsernin talous toteutui samansuuntaisesti kuin kunnan talous, mikä johtuu siitä, että kunnan talous muodostaa kuntakonsernin taloudesta suurimman osan.

5. Muita havaintoja

Tarkastuslautakunta toteaa, että arviointityön yhteydessä on havaittu kehittämiskohteita kunnan asiakirjahallinnossa ja sopimushallinnossa.

Tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitukselta selvitystä siitä, kuinka kunnan asiankirjajärjestystä ja sopimushallintoa on tarkoitus kehittää. Lisäksi tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitukselta selvitystä siitä, kuinka kunnanhallitus varmistaa kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen kuntalaissa tarkoitetulla tavalla.

Tarkastuslautakunta painottaa talouden tasapainottamisen merkitystä. Kuntalaisten määrä on laskusuunnassa, mikä vaikuttaa verokertymään ja yleiseen taloudelliseen aktiivisuuteen. Kunnan taseessa on ylijäämää tilikauden ylijäämä huomioiden 1 575 799 euroa. Ilman kertaluontoista koronakompensatiota kunnan tulos olisi ollut 637 308 alijäämäinen. Tilikauden 2019 tulos oli 1 095 354 euroa alijäämäinen. Näin ollen nykyinen taseen ylijäämä olisi käytetty muutamassa tilikaudessa, jos taloudellinen kehitys jatkuu samanlaisena kuin tähän asti.

Tarkastuslautakunta pyytää kunnanhallitukselta selvitystä siitä, kuinka kunnanhallitus aikoo varmistaa, että kunnan talous saadaan kestäväälle pohjalle.

6. Yhteenveto tavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan valtuuston asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu kohtuullisissa määrin vuonna 2020.

Tilintarkastaja on antanut 15.4.2021 tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2020. Kertomus ei sisällä huomautuksia. Tilintarkastaja on esittänyt vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille vuoden 2020 osalta. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunta esittää lämpimät kiitoksensa kunnan henkilökunnalle alueen ihmisten hyväksi tehdystä työstä. Erityisen kiitoksen tarkastuslautakunta esittää kunnanjohtaja Juha Rehulalle, joka on lähtenyt tekemään tarpeellisia uudistuksia.

Pukkilassa 15. päivänä huhtikuuta 2021

Eino Vappula
puheenjohtaja

Jussi Simolinna
varapuheenjohtaja

Soilikki Raita
jäsen